

Interpretace

Termín interpretace označuje výklad smyslu nějakého textu. Původně se jednalo o literárněvědní disciplínu, jejímž východiskem byl literární text a cílem co nejadekvátnější pochopení a výklad slovesného uměleckého díla. Předmětem interpretační činnosti však dnes může být jakékoli umělecké dílo či kulturní objekt/výtvar. Interpretační metody vycházejí z nejrůznějších názorových a vědních hledisek, např. si všímají vně-textových i mimoliterárních vztahů díla (geneze, vztah k jiným artefaktům, k jazykovému systému a ke skutečnosti); kladou na první místo organickou jednotu díla, samostatnost jeho textu a jeho hodnotu (ruský formalismus).

K významným představitelům interpretačních metod patří také angloamerická tzv. nová kritika (New Criticism), která se postavila proti filologické tradici zdůrazněním intertextuální jednoty. Potlačila význam autorské intence a soustředila se na implicitní významy. Nová kritika v podání Northropa Frye může být chápán jako znovuoživení alegorických výkladů, zatímco tzv. ženevská škola „umění interpretace“ (Kunst der Interpretation) přišla s novou verzí filologické rekonstrukce autorské vize a francouzští teoretici se soustředili na metodu výkladu textu (*explication de texte*).

Definice interpretace jako metody je možná pouze v těch případech, pokud není její předmět (umění, řeč, text, atd.) zcela jasný a interpretaci tedy nepotřebuje. V každém případě však termín interpretace je dvojznačný a může se jím myslet jak onen proces porozumění, tak jeho výsledek. Interpretace může také být součástí prezentace nebo zobrazení pozměněné informace za účelem zpřehlednění určitého souboru symbolů. Ten může mít podobu mluvenou, psanou, obrazovou, matematickou, prostorovou, filmovou, geometrickou nebo jakoukoli jazykovou formu. Záměrem interpretace je většinou snaha popsat možnosti porozumění, ale může to být i opačně. Například propagandistická interpretace se některým významům záměrně vyhýbá nebo s nimi manipuluje. Autor, text a čtenář jsou třemi faktory, které mohou být při interpretaci zohledněny. Během interpretace se čtenář stává tvůrcem významu a autorovy záměry jsou v tomto momentě až na druhém místě. Je to aktivní proces, který silně ovlivňuje konkrétní kulturní a politické kontexty s vazbou na svět, z něhož pochází čtenář.

-sp

Literatura:

- Barry, P., *Beginning theory: an introduction to literary and cultural theory*, 2nd ed., Manchester University, Manchester and New York, 2002.
- Bedford Books, 1998, '*Critical approaches*', viewed 2 May 2006.
- Blazer, A., 2005, '*Interpretive theory: the new criticism to the present*', viewed April 24, 2006.
- Constable, J., 2000, '*I. A. Richards*', viewed 2 May 2006, <http://www.litencyc.com/php/speople.php?rec=true&UID=5183>.

- Cox, S., 2005, '*Foundations study guide: literary theory*', viewed 2 May 2006.
- Eagleton, T., 1996, *Literary theory: an introduction*, 2nd ed., Blackwell, Oxford.
- Fuery, P. a Mansfield, N., 2000, *Cultural studies and critical theory*, 2nd ed., Oxford University Press, South Melbourne.
- Hancher, M., 1970, '*The science of interpretation, the art of interpretation*', MLN, vol. 85, no. 6, pp.791-802, (online JSTOR).
- Mailloux, S., 1982, '*Interpretation*', in F. Lentricchia a T McLaughlin (eds), *Critical terms for literary study*, 2nd ed., University of Chicago Press, London.
- McFly Encyclopedia, 2006, '*Hermeneutics*', viewed April 12, 2006, <http://en.mcfly.org/hermeneutics>.
- Objectivist Center, 2005, '*Literary theory*', viewed 2 May 2006.
- Scheppele, K. L., 1994, '*Legal theory and social theory*', Annual Review of Sociology, vol. 20, pp. 383–406.